

**LJUBODRAG
JANKOVIĆ
JALE**

LJUBODRAG JANKOVIĆ JALE

**CRTEŽI
GRAFIKE**

ZAVIČAJNI MUZEJ SVETOZAREVO
16 — 30. MAJ 1986. GODINE

Stvaralaštvo Ljubodraga Jankovića — Jaleta neraskidivo je vezano za savremene umetničke tokove i istovremeno se bitno od njih razlikuje. Šta više ova umetnost izgleda kao sušta suprotnost neobaveznoj čudljivosti jugoslovenske umetnosti u poslednje dve — tri decenije.

U mnogim elementima savremena nastojanja se ogledaju u njegovom delu, a monumentalnost i ozbiljnost čine specifičnu odliku pristupa likovnom problemu.

Za razliku od mnogih savremenih stvaralaca koji teže »spoljašnjoj umetnosti«, Jale prezentira impulse koje nosi duboko u sebi, jedan praiskonski nagon za stvaranjem. Njegova prodorna kontemplativnost razobličava životnu stvarnost tražeći u njoj svoju istinu koja se ne zadovoljava hladnom objektivnošću, već ponire u dublje sfere, one koje se nalaze ispod površine videnog. One se ograničavaju na određen krug tema svedenih na ljudsku i životinjsku figuru. Tu mašta nije u službi spontanosti, već jedne misaone kombinatorike i smišljenog pristupa temi i njenoj obradi. Ovaj zbumujući i opor talenat se predaje istraživanju ponora neizvesnosti i užasa pre nego hedonističkom uživanju života. Istovremeno, kao pravi fantasta, nadrealista i simbolista, gleda u prošlost i budućnost. Njegovo delo, uprkos pesimizmu, ima i jednu lirsку notu.

Rukovođen težnjom da slikarski realizuje predosećanje teških posledica kataklizme koja preti modernom dobu, Janković pravu inspiraciju nalazi u istraživanju misterioznog sveta životinja i otudenih ljudi. Nepomične figure zaustavljenog pokreta, usred ispošnjenog pejzaža poseduju neku arhaičnu, varvarsку raskoš. Uvodjenjem čoveka u pejzaž on istovremeno pejzaž sjedinjava sa figurom u nedeljivu celinu i time briše granicu između čoveka i inertne materije. U imaginarnom pejzažu, obavijene fluidnom svetlošću koja se po njima meko razliva, da bi se na horizontu stopile u sfumatu, ove stamene i statične figuralne kompozicije projiciraju određen pogled na svet koji u sebi ne nosi poruke ohrabrenja i životni optimizam. U njima je eliminisana anegdota i zanemarena individualna karakteristika likova. To su kompozicije u kojima je harmoničan raspored dostojanstvenih figura uravnotežen u savršenoj dorađenosti celine, gde svetlost ističe duh mirnog beznada a plohe snagu i voluminoznost. Robustne, ekspresivne statične figure u jednom nadrealnom prostoru zadržavaju punu snagu delovanja, nagoveštavajući specifične odlike ovog stvaralaštva. Slobodan, ne vezujući se doslovno za vizuelni utisak, autor stvara čudne simbioze monumentalnih, sumarno datih oblika ljudskih i životinjskih bića, a da se nikad ne ponavlja. Našu pažnju vezuje kvalitetom čistih likovnih vrednosti, u kome dominira solidna kompozicija, bravurozan crtež i visoka profesionalna tehnika.

Kontinuitet vodeće misli ovog stvaralaštva nastavlja se i u crtežima i grafici koji takođe iskazuju zanimanje za imaginativni svet otuđenih i obezličenih. Crteži, smeli u potezu, imaju karakter neumoljivog svedočanstva jedne dosledno sprovedene preokupacije. Linija je osnovna i najkarakterističnija komponenta ovog stvaranja. Ona ima oštrinu analize, vrednost definicije, sigurnost sinteze. On njome misli i oseća, karakteriše formu; ona nosi i boju i sa njom se stapa u jedinstveni akord. Sa velikim iskustvom crtača i kompozitora dostiže psihološka, a pre svega, plastično značenje forme. Njegov crtež oslobođen je klasičnog realizma i poseduje veliku intelektualnu radoznalost. Crtački kompleks sledi nit prvobitno zamišljenog plana koji se temelji na čvrstoj samodisciplini.

I u Jaletovim grafičkim delima izražajna forma je bliska njegovim stilskim naklonostima ka linearnoj i crtačkoj preokupaciji. I grafika poseduje uravnoteženo kompozicijsko dostojanstvo i nepatetičnu monumentalnost kao i slike, a ima i njihovu snažnu ekspresivnost. Izuzetno izražajna mogućnost grafičkog jezika stvara lični sadržaj od običnih, nerečitih stvari svakodnevnice.

Crtci i grafike ne spadaju u ono područje u kome se eksperimentiše— to su sažeti rezultati. Otuda su toliko umetnički određeni, oštro definisani. U ovom delu retko se javljaju oscilacije interesovanja, psihološkog napona i kvalitetnog rezultata. Ono je plod intelektualnog napora i kao takvo odoleva pomodnim strujanjima u nas. Iako njegova poruka deprimira, po iskrenoj prednosti svome radu to je delo čoveka zagledanog u uistinu koja od nas zahteva aktivno posmatranje i koncentraciju.
Svojim delom umetnik dokazuje da je dužnost stvaraoca da, uprkos komformizmu masovnih medija, svojim stazama traga za slobodom pojedinca.

Mira Bojković

Ljubodrag Janković — Jale rođen je u Pirotu 9. marta 1932. Akademiju za primenjene umetnosti završio u Beogradu u klasi Vinka Grdana. Redovni je profesor na fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu. Član je ULUS-a, ULUPUDS-a.

Studijska putovanja: Grčka, Turska, Poljska, Italija, Francuska, Austrija, Engleska, Španija i Holandija.

Samostalne izložbe:

- 1962. Beograd, Galerija ULUS-a
Beograd, Dom kulture »Zapadni Vračar«
- 1965. Beograd, Galerija Grafičkog kolektiva
- 1969. Beograd, Galerija Grafičkog kolektiva
Novi Sad, Galerija Tribine mlađih
- 1973. Beograd, Likovna galerija Kulturnog centra
Skoplje, Galerija centra za kulturu i informacije
- 1974. Svetozarevo, Galerija Samoukih likovnih umetnika
- 1979. Beograd, Likovna galerija Kulturnog centra
- 1980. Beograd, Galerija hotela Interkontinental
- 1983. Beograd, Galerija Doma kulture »Braća Stamenković«
- 1986. Svetozarevo, Galerija Zavičajnog muzeja

Važnije grupne izložbe:

- 1957—1962. Majska izložba grafike u Beogradu
- 1962. Izložba »Novi oblici nadrealizma i relacionizam« u Beogradu
- 1964. »Fantastika u crtežima savremenih beogradskih umetnika«
u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani.
- 1966. Izložba grafika beogradskog kruga u Beogradu
Oktobarski salon u Beogradu
- 1967. Grafika beogradskog kruga u Beogradu i Zrenjaninu
Oktobarski salon u Beogradu
III jugoslovenski trijenale likovnih umetnosti u Beogradu
- 1968. V zagrebačka izložba jugoslovenske grafike
Oktobarski salon u Beogradu
Od fantastike do nadrealizma u Skoplju
- 1969. Grafika beogradskog kruga 1949—1969. u Beogradu
II zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
Oktobarski salon u Beogradu
- 1970. Grafika beogradskog kruga u Beogradu i Zrenjaninu
Oktobarski salon u Beogradu, Čačku i Nišu
- 1972. Izložba »Kritičari su izabrali« u Beogradu
»Nadrealizam u Srbiji« u Mostaru
Oktobarski salon u Beogradu
- 1973. Od enformela do nove figuracije u Beogradu
Od nadrealizma do fantastike u Svetozarevu
Oktobarski salon u Beogradu
Retrospektiva sićevačke kolonije u Nišu
- 1974. VIII Memorijal Nadežde Petrović u Čačku
Izložba 6 x 6 u Arandelovcu
Oktobarski salon u Beogradu
VIII likovni salon Cetinje
- 1975. V trijenale savremenog jugoslovenskog crteža u Somboru
Savezna izložba jugoslovenske likovne umetnosti u Sarajevu
Oktobarski salon u Beogradu

1976. Oktobarski salon u Beogradu
1977. VI zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
1978. X zagrebačka izložba jugoslovenske grafike
Grafika beogradskog kruga u Beogradu
VI trijenale savremenog jugoslovenskog crteža u Somboru
Jugoslovenska grafika u Subotici
1979. VII zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
IV izložba jugoslovenskog portreta u Tuzli
1980. I Interbifep u Tuzli
»Iz ateljea beogradskih slikara« u Beogradu
1981. VIII zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
»Iz ateljea beogradskih slikara« u Sarajevu i Nišu
Oktobarski salon u Beogradu
V izložba Narodnooslobodilačka borba u delima likovnih umetnika Jugoslavije u Beogradu, Zagrebu i Sarajevu.
1982. Oktobarski salon u Beogradu, Nišu, Pirotu i Dimitrovgradu
1983. IX zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
1984. VIII trijenale savremenog jugoslovenskog crteža u Somboru
III interbifep u Tuzli
1985. VI izložba Narodnooslobodilačka borba u delima likovnih umetnika Jugoslavije »Pobeda i sloboda«
X zagrebačka izložba jugoslovenskog crteža
1986. Izložba saveza likovnih umetnika Jugoslavije u Tuzli

Izložbe u inostranstvu:

1968. Izložba grafike u Barceloni
1970. Izložba srpske grafike u Limi (Peru)
1972. Izložba grafike u Pezaru, Sasoferatu, Urbinu
Savremena fantastika u Parizu
1973. Izložba slika saradnika galerije Gober u Parizu
1974. Izložba grafike u Vijaređu, Sasariju i Kaljariju
Izložba grafike u Klermonferanu
1976. Internacionalna izložba u Atini
»Neke tendencije beogradskih slikara« u Njujorku, Vašingtonu, Čikagu i Detroitu
1977. »Neke tendencije beogradskih slikara« u Torontu, Montrealu, Nacionalni salon u Parizu i Klermonferanu
1986. Savremeno beogradsko slikarstvo u Belgiji (Naumar)

Nagrade:

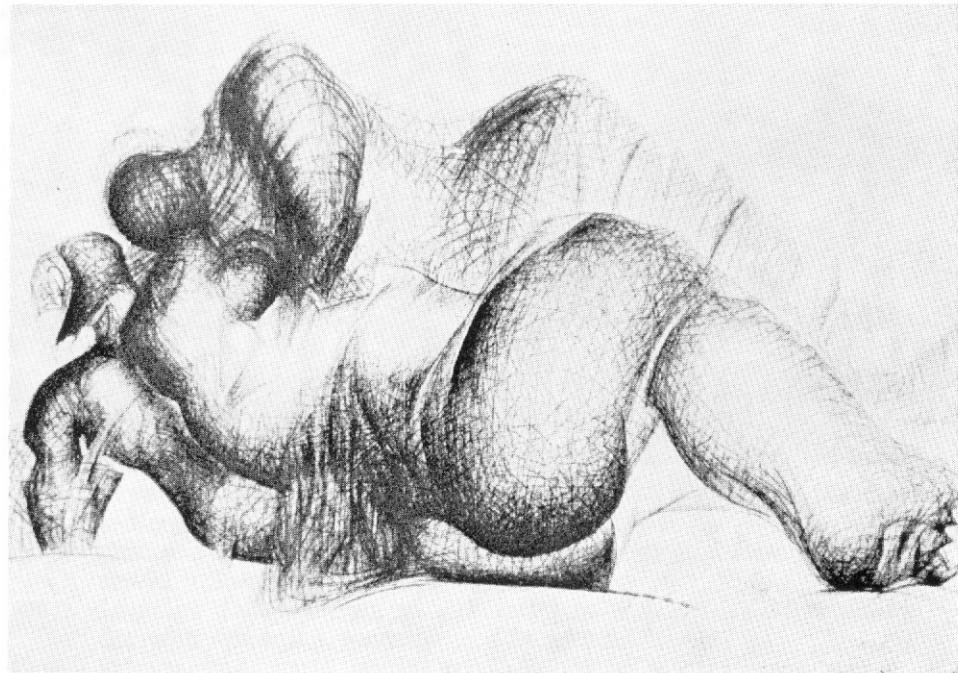
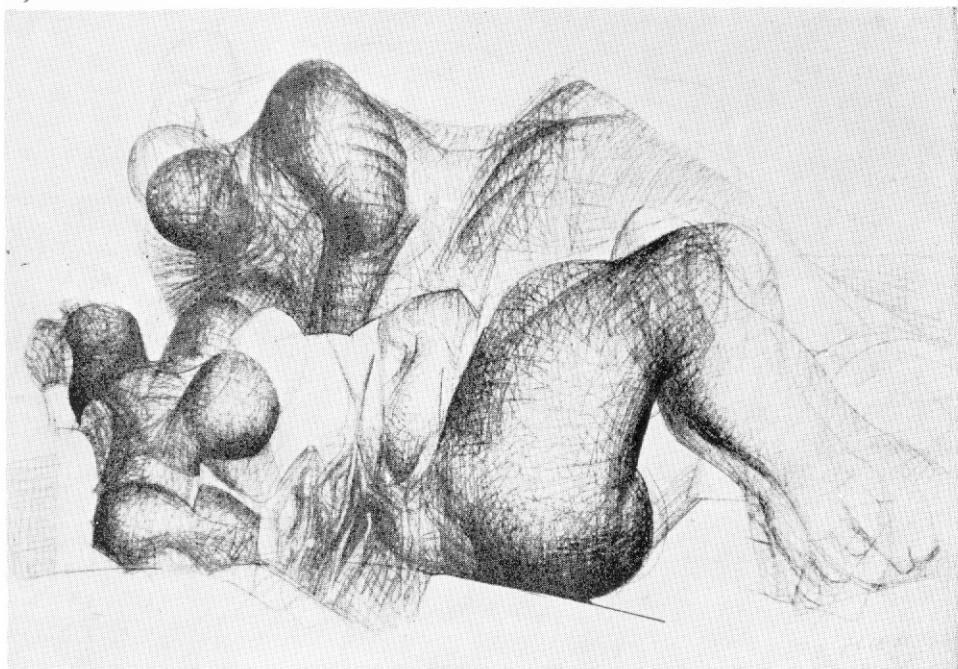
1967. »Neven« za ilustraciju u Novom Sadu
1973. Nagrada iz fonda »Svetozar Marković« za slikarstvo u Svetozarevu
1974. »Zlatna paleta« ULUS-a u Beogradu
Specijalna nagrada na VIII memorijalu Nadežde Petrović u Čačku
Otkupna nagrada na Oktobarskom salon u Beogradu
1975. Otkupna nagrada na izložbi »Beograd inspiracija slikara« u Beogradu
1976. Prva otkupna nagrada na izložbi »Beograd inspiracija slikara« u Beogradu
1978. Otkupna nagrada na VI trijenalu savremenog jugoslovenskog crteža u Somboru
1981. Diploma JNA nagrada za slikarstvo na V izložbi NOB u delima likovnih umetnika Jugoslavije u Beogradu
1982. Prva nagrada na IV izložbi crteža »Beograd 82« u Beogradu
1985. Priznanje žirija na VI izložbi NOB u delima likovnih umetnika u Beogradu

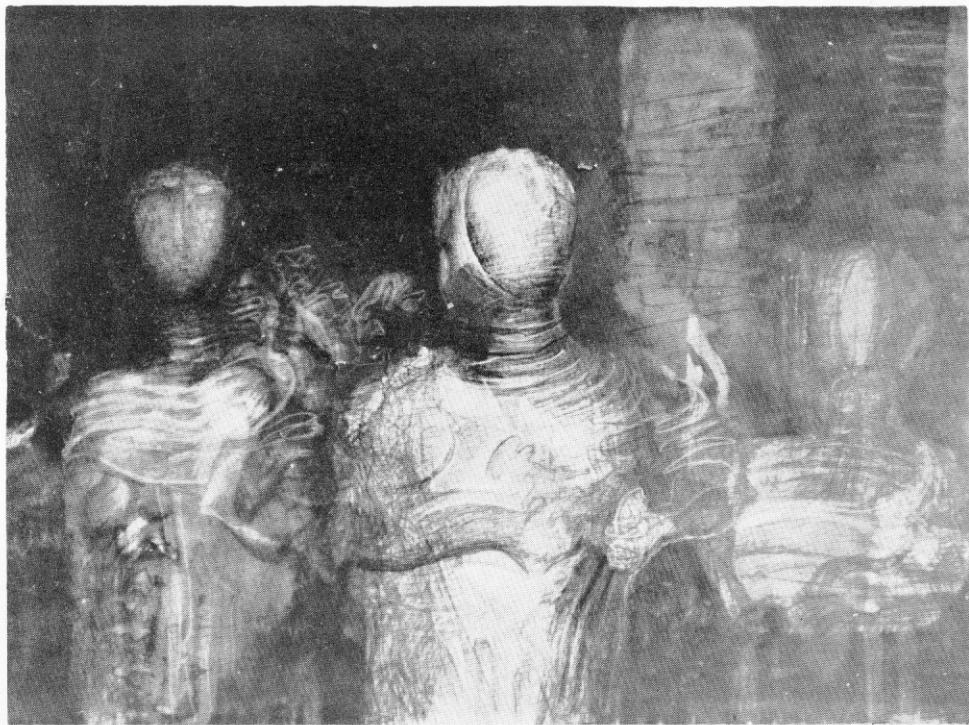

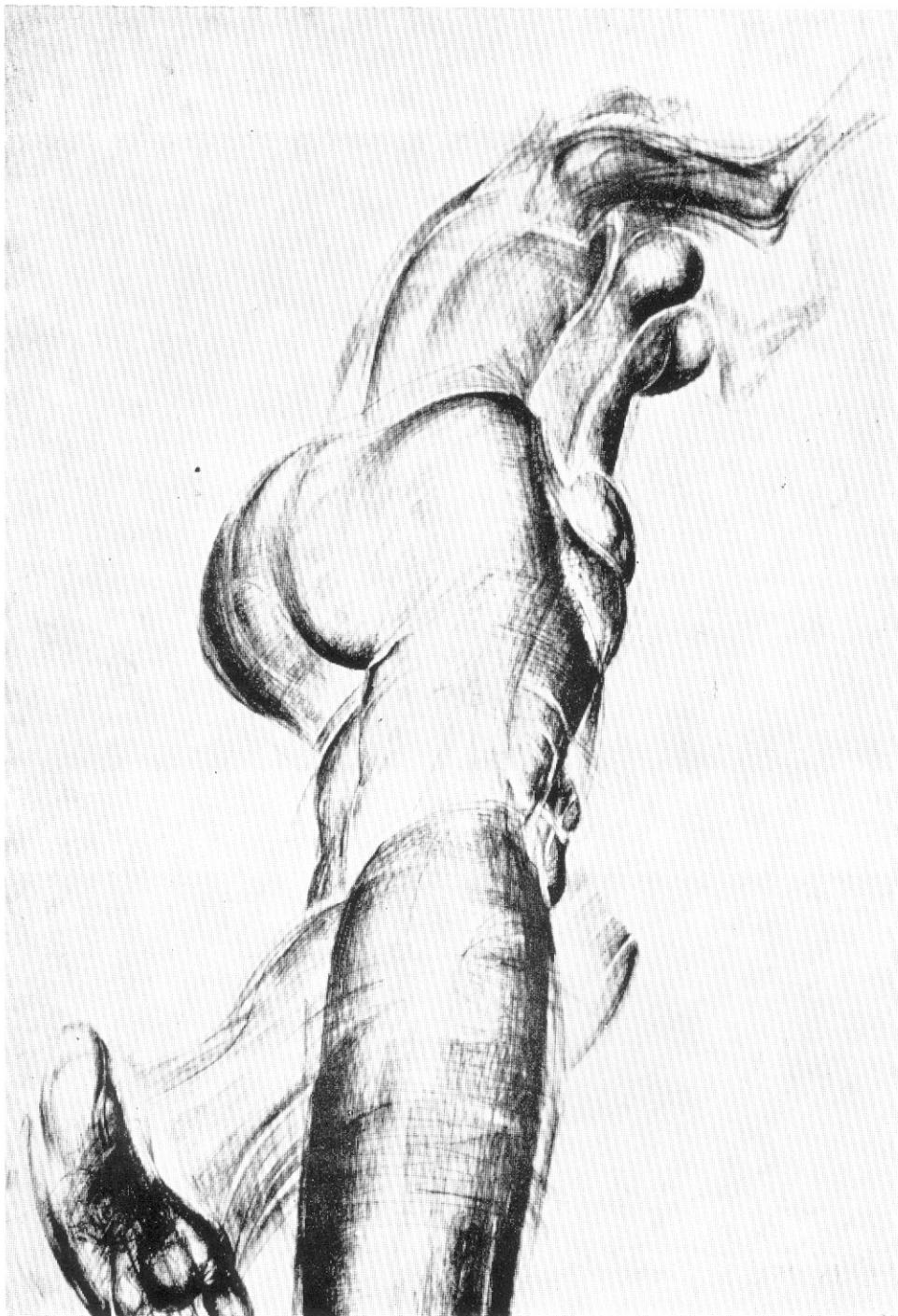
Jahač

Ljubavnici 1

Ljubavnici 2

Velika kupačica 1

Velika kupačica 2

U enterijeru

Travarice

KATALOG GRAFIKA

1. Plodna obala 1,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1966.
2. Plodna obala 2,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1966.
3. Koralna stena,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1967.
4. U vrtu čuda,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1967.
5. Odlazak vetra,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1967.
6. Začarani gaj,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1967.
7. Rađanje velikog cveta,	bakropis,	32 x 24,5 cm. 1968.
8. Metamorfoza,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1968.
9. Don Kihot,	bakropis-akvatinta,	17 x 24 cm. 1968.
10. Plaža,	bakropis-akvatinta,	32 x 24,5 cm. 1969.
11. Kuća začaranih 1,	bakr.-akvatinta,	44 x 32 cm. 1970.
12. Kupačice 1,	bakropis-akvatinta,	32 x 24,5 cm. 1977.
13. Zimski san,	bakropis-akvatinta,	32 x 24,5 cm. 1977.
14. Povorka,	bakropis,	24,5 x 32 cm. 1977.
15. Glave,	bakropis,	32 x 24,5 cm. 1977.
16. Kore,	bakropis,	32 x 24,5 cm. 1977.
17. Na potoku,	bakropis,	32 x 24,5 cm. 1983.
18. Igra,	bakropis,	32 x 24,5 cm. 1983.
19. Travarice,	bakropis,	29,5 x 41 cm. 1986.

KATALOG CRTEŽA

1. Plodna pustinja 1,	tuš, četka,	50 x 70 cm. 1968.
2. Plodna pustinja 2,	tuš, četka,	50 x 70 cm. 1968.
3. Kradljivac ptica,	tuš u boji, četka,	50 x 70 cm. 1970.
4. Daždevke 2,	kreda u boji,	70 x 50 cm. 1975.
5. Žena sa životinjama,	kreda,	48 x 63 cm. 1975.
6. Žena sa pticama,	kreda,	50 x 70 cm. 1977.
7. Glave 4,	kreda,	70 x 50 cm. 1977.
8. Amazonke,	kreda,	70 x 100 cm. 1978.
9. Pastirice 1,	kreda,	70 x 100 cm. 1978.
10. Predeo,	tuš-pero,	23,5 x 35 cm. 1980.
11. Sedeća pastirica,	tuš-pero,	23,5 x 35 cm. 1980.
12. Iščekivanje,	tuš-pero,	27 x 38 cm. 1980.
13. U šumi,	tuš-pero,	18 x 25 cm. 1980.
14. U pejzažu,	tuš-pero,	29,5 x 38 cm. 1981.
15. Glave,	tuš-pero,	25 x 35 cm. 1981.
16. Pastirice,	tuš-pero,	70 x 50 cm. 1981.
17. Udovice,	tuš-pero,	70 x 50 cm. 1981.
18. Ležeća figura 2,	kreda,	60 x 42 cm. 1981.
19. Čovek,	kreda u boji,	50 x 71 cm. 1981.
20. Devojka,	kreda,	50 x 70 cm. 1981.
21. Ležeća figura,	tuš-pero, akvarel,	70 x 50 cm. 1981.
22. Grupa 1,	kombinovana tehnika,	74,6 x 54,8 cm. 1982.
23. Odmor,	kombinovana tehnika,	74,6 x 54,8 cm. 1982.
24. Kupačica 1,	kreda,	50 x 70 cm. 1982.
25. Kupačice 2,	kreda,	50 x 70 cm. 1982.
26. Ljubavnici 1,	kreda,	70 x 50 cm. 1983.
27. Ljubavnici 2,	kreda,	70 x 50 cm. 1983.
28. Ljubavnici 3,	kreda,	70 x 50 cm. 1983.
29. Ljubavnici 4,	kreda,	70 x 50 cm. 1983.
30. Ljubavnici 5,	kreda,	70 x 50 cm. 1983.
31. Ležeća pastirica,	kreda,	70 x 50 cm. 1983.
32. Dijagonalni akt	kreda,	60 x 87,5 cm. 1983.
33. Glave 1,	kreda,	76 x 54 cm. 1983.
34. Glave 3,	kreda,	76 x 54 cm. 1983.
35. Jahač,	kreda,	70 x 100 cm. 1983.
36. Velika kupačica 1,	kreda,	70 x 100 cm. 1983.
37. Velika kupačica 2,	kreda,	70 x 100 cm. 1983.
38. Velika kupačica 3,	kreda,	70 x 100 cm. 1983.
39. Velika kupačica 4,	kreda,	70 x 100 cm. 1983.
40. Pastiri 1,	tuš-pero,	58 x 42 cm. 1984.
41. Ratnici 1,	tuš-pero,	58 x 42 cm. 1985.
42. Pastirice 1,	kreda,	50 x 70 cm. 1985.
43. Pastirice 3,	kreda,	50 x 70 cm. 1985.
44. U enterijeru 1,	ugalj,	50 x 70 cm. 1986.
45. U enterijeru 2,	ugalj,	50 x 70 cm. 1986.
46. U predelu 1,	kreda,	50 x 70 cm. 1986.
47. Ležeći akt,	tuš-akvarel,	50 x 70 cm. 1986.

Izdavač: Zavičajni muzej Svetozarevo
Štampa: Škola za industrijsko oblikovanje, Beograd, Krupanjska 3
Tiraž: 300